

γωνιόσκουτο τό, ἐνιαχ. γωνιόσκουτο Πελοπν. (Κλειτορ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γωνιὰ καὶ σκουτί.

Μάλλινον χονδρόν ὕφασμα ἐγχωρίου ὑφάνσεως καὶ ποιότητος κατωτέρας, τὸ ὁποῖον στρώνουν παρὰ τὴν ἐστίαν ἐνθ' ἄν. : Θὰ φτειάσω γωνιόσκουτο, νὰ στρώσω ἐδεπὰ 'ς τὴ γωνιά, γιὰ ν' ἀπαγκειάσου λιγούλι Πελοπν. (Κλειτορ.)

γωνιούλα ἡ, Πελοπν. (Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ. Μαργέλ. κ.ά.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. γωνιὰ διὰ τῆς καταλ. -οῦλα.

Μικρὰ ἐστία οἰκίας ἐνθ' ἄν. : Ἐκατσε ὁ φτωχὸς 'ς τὴ γωνιούλα τοῦ καλυβιοῦ του καὶ πυρωνότανε Βάλτ.

γωνιούρα ἡ, Ρόδ. βωνιούρα Ρόδ. Χαλκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γωνιὰ καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -οῦρα.

Γωνιδοός, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν. Συνών. εἰς λ. γωνιδοός κ.ά.

γωνιόψωμο τό, ἐνιαχ. γωνιόψωμου Α. Ρωμυλ. (Μέγα Μοναστήρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γωνιὰ καὶ ψωμί.

Ἄρτος τῶν Χριστουγέννων ὁπτηθεὶς εἰς τὴν ἐστίαν ἐνθ' ἄν.

γωνίστρα ἡ, Ἡπ. (Μαργαρίτ. Πάργ. κ.ά.) Κέρκ. — Ἀδάμ, Ἀπὸ τὸ χωρ., 10 Ι. Πολυλ., Διηγ., 75 ἀγωνίστρα Ἡπ. (Σουλ. Φροσύν.) Κέρκ. (Ἀργυροῦδ. Λευκίμ.) γωνίστρα Ἀντίπαξ. Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν. Κουκούλ. Μέγα Περιστ. κ.ά.) Κέρκ. (Κάβ. Σπαρτερ. κ.ά.) Παξ. Στερελλ. (Γραν.) ἀγωνίστρα Ἀντίπαξ. Ἐρεικ. Ἡπ. (Ἀργυροῦδ. Δωδών.) Κέρκ. (Ἀργυροῦδ.) Μαθράκ. Ὁθων. Παξ. ὀγωνίστρα Κέρκ. ᾿ρνίστρα Ἡπ. (Δωδών. Ἰωάνν.) ἀγνίστρα Ἡπ. (Δωδών. Ἰωάνν. Κουκούλ.) ὀγνίστρα Ἡπ. Κέρκ. (Αὐχινόν. Καρουσ. Κασσιόπ. Περούλ. Ρόδ. Συναρῶδ. Σπαρτερ. κ.ά.) οὐγνίστρα Ἡπ. (Ἰωάνν. Ζαγόρ. κ.ά.)

1) Ἡ ἐστία καὶ ὁ περὶ τὴν ἐστίαν χώρος τῆς οἰκίας ἐνθ' ἄν. : Ὡς τὴν κλείδωση τοῦ σπιτιοῦ εἶχαμαν τὴ γωνίστρα μας (κλείδωση = τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῆς γωνίας οἰκίας) Ἡπ. (Μαργαρίτ.) Ἡ γάττα μας ὅλο 'ς τὴν ἀγωνίστρα κάθεται Κέρκ. (Λευκίμ.) Τὸν ἤγγελα κ' ἐρχόδουνε σὰ γατσίνι 'ς τὴν ἀγωνίστρα (γατσίνι = γαττάκι) Ὁθων. Ἐμασα 'πὸ τὸ κηπάρι μου μαειρωγὰ καὶ θὰ πάω νὰ δῆνε βράσω 'ς τὴν ἀγωνίστρα (μαειρωγὰ = μαγειρεία, φρέσκα φασολάκια) Ἀντίπαξ. Θὰ δὴν ἐχρίσω τὴν ἀγωνίστρα μου μὲ πηλὸν (θὰ ἐπαλείψω τὴν ἐστίαν μὲ πηλὸν) Ὁθων. Τὸν ἔβαλε 'ς τὴν ἀγωνίστρα δίπλα 'ς τὴ στή (= ἐστία) Ἡπ. (Ἀργυροῦδ.) Ρίξι ξύλα 'ς τ' γωνίστρα, γιὰ νὰ ζισταθοῦμι Στερελλ. (Γραν.) || Παροιμ. Σπίτι χωρὶς ὀγνίστρα βορεῖς νὰ βρεῖς; (ἐπὶ τῶν ἀπαραιτήτων) Κέρκ. 2) Ἡ πρόχειρος ἐστία εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ καὶ εἰς ἄλλα μέρη Ἡπ. (Δωδών. Ζαγόρ. Κουκούλ.) Στερελλ. (Γραν.): Ρίξι τοῦ ψωμί 'ς τ' γωνίστρα Γραν. || Ἄσμ.

Κάτον 'ς τοῦ ρέμα τοῦ βαθὺ | πλέν' ἡ Ρινούλα μοναχὴ, διξιά μιριά ἡ πλύστρα της | κι ἀριστιγὰ ἡ γωνίστρα της (πλύστρα = ἡ πρόχειρος σκάφη) Κουκούλ. Συνών. φωτογωνιά.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γωνίστρα Ἡπ. (Πέρδικ.)

γωνίτσα ἡ, κοιν. γωνίτσα Μακεδ. (Βέρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Εὐρυταν. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.) βωνίτσα Ρόδ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. γωνιὰ διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίτσα.

1) Μικρὰ γωνία οἰκίας κοιν. : Ἀκούμπησε τὸ μπαστοῦνι σου ἐκεῖδ' 'ς τὴ γωνίτσα Πελοπν. (Γαργαλ.) Συνών. γωνιέτσα. 2) Ἀπόκεντρον σημεῖον τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου τῆς οἰκίας κοιν. : Κάθισε σὲ μιὰ γωνίτσα. Βάλ' το 'κειδὰ σὲ μιὰ γωνίτσα, νὰ μὴ μᾶς ἐμποδίξῃ κοιν. 3) Ἀπόμερος μικρὸς τόπος σύνθη. : Νὰ γίνῃ κανένα τραπέζακι, δίχως φασαρίες, σὲ καμμιά γωνίτσα τοῦ νησιοῦ Γ. Ψυχάρ., Στὸν ἥσκιο, 81. || Ποίημα.

Κ' εἶναι λουλούδι ἡ ἀγάπη ποὺ θ' ἀνθήσῃ
σὲ γωνίτσες παράμερες, κρυφές

Πέθανε ἡ πεθερότσα μου, | ἄδειασε ἡ γωνίτσα μου Μ. Τσιριμῶκ., Σονέτ., 70. 2) Μικρὰ ἐστία Μακεδ. (Βέρ.) Πελοπν. (Τριφυλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.) : Φκειάσε μου, καημένε, μιὰ καλὴ γωνιά, τί νὰ τὴν κάνω αὐτὴν ἐδῶ τὴ γωνίτσα, ποὺ μοῦ 'φκειασες; Τριφυλ. || Παροιμ.

(διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς παρουσίας ἀνεπιθυμητῶν προσώπων ἐπέρχεται εὐρυχωρία καὶ ἐλευθερία κινήσεως ἐν τῷ οἴκῳ) Μακεδ. (Βέρ.) 3) Ἡ οἰκία, κατὰ σημασιολογικὴν ἐπέκτασιν σύνθη. : Θὰ γυρίσῃς μιὰ φορὰ σὲ μιὰ γωνίτσα, ποὺ θὰ σὲ περιμένῃ ἡ καλὴ σου Κ. Παλαμ., Τρισεύγ., 49. 4) Μικρὸν τμήμα ἄρτου ἐκ τῆς περιφερείας αὐτοῦ κοιν. : Κόψε μου μιὰ γωνίτσα ψωμί κοιν. Ἐχει ἀκόμα 'κεῖν' τὴ γωνίτσα τὸ ψωμί, ποὺ τοῦ 'κοψα, ἀκόμα 'ς τὸ στόμα του ὁ δράκος μου (δράκος = τὸ μικρὸν ἀβάπτιστον βρέφος) Πελοπν. (Γαργαλ.) Τρώει οὐλ-λὰ ο βωνίτσες Ρόδ. Συνών. ἀγκωνοῦλα, γωνιδάκι, γωνιδι 2.

γῶνος ὁ, Πάτμ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γῶνος. Πβ. Ἡσύχ. «γῶνος» γωνία Λάκωνες.

Τὸ ἀπόμερον κατάλυμα, τὸ ἀσκητήριον : Πάω 'ς τὸ γῶνο μου νὰ γωνέψω (πηγαίνω εἰς τὸ ἀσκητήριόν μου νὰ ἀσκητεύσω) ἐκ παραμυθ.)

γωνούλα ἡ, ἐνιαχ. γωνούλα Στερελλ. (Ἀστακ. Βαρετάδ. Κουνουπίν. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. γωνιὰ διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -οῦλα.

Τὸ ἀνάλημμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς ἐστίας ἐνθ' ἄν. Πβ. γωνιολίθι, γωνιόπλακα.

γῶπα ἡ, βῶπα Ἀντίπαξ. Ἀπουλ. (Στερνατ. Τσολλίν.) Ἐρεικ. Ζάκ. Ἡπ. Κέρκ. Μαθράκ. Ὁθων. Παξ. Πελοπν. (Μάν. Πραστ.) βῶπ-πα Κύπρ. ὦπα Ἀπουλ. (Μαρτ. Στερνατ. Τσολλίν.) Καλαβρ. (Γαλλικ.) βούπα Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) — Λεξ. Περ. βούπ-πα Κύπρ. γῶπα κοιν. γῶπ-πα Ρόδ. γῶπ-πα Λέρ. Μεγίστ. Νίσυρ. Σύμ. γούπα σύνθη. γούπ-πα Χάλκ. γούπ-πα Ἀστυπ. Κάρπ. Κάσ. Κουφονήσ. Κῶς (Καρδάμ. κ.ά.) Σίφν. Σύμ. κ.ά. οὔπα Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κωμιακ.)

Τὸ Βυζαντ. βούπα καὶ γούπα, τὸ ὅπ. ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βῶξ. Οἱ τύπ. βούπα καὶ γούπα καὶ εἰς Σομ.

1) Ὁ ἰχθὺς Βόοψ ἢ βόοψ (Boops boops) τῆς οἰκογ. τῶν Σπαριδῶν (Sparidae) κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Μαρτ. Στερνατ. Τσολλίν.) Καλαβρ. (Γαλλικ.) : Μικρὴ - μεγάλη - φρέσκια - βραστή - τηγανητὴ - ψητὴ γῶπα. Ἡ γῶπα βραστή κάνει τὴν καλύτερη σούπα κοιν. Τηγανίζει γούπες Μέγαρ. Τοῦ ἀπλάδ' πιάν' ἀφρόφαρα, γῶπα, σαφριδία, κουλιούς (ἀπλάδ = εἶδος δικτύου) Εὐβ. (Λιχάς). Ἐχομε καὶ βωπόδιχα

για βώπες και μελανουρόδιχτα για μελανούρια 'Ερεικ. Συ-
χνηοπαίρνεις τσι τσι 'ούπες' 'αρέσουσί σου Νάξ. ('Απύρανθ.)
Μόνο γ-γούπ-πες ήφερεν ή τράτ-τα Κώς (Καρδάμ.)
"Ομορφησ-σουπ-πάμ βοὺ κάμνει ή γούπ-πά βραστή!
(όμορφησ = εὐγεστον) αὐτόθ. "Εμ' παδά, σὰν τήβ-βώπ-
παν (ἐπὶ γυναικός, εἶναι παχεῖα ὡς ή γῶπα) Κύπρ. 'ῶπα
φρυμ-μένη (γῶπα τηγανισμένη) Μαρτ. || "Ἄσμ.

Νά 'ταν ή θάλασσα κρασί και τὸ καράβι κοῦπα
και τὸ πουλί, ὅπ' ἀγαπῶ, τηγανισμένη γούπα
Θήρ.

Θαλασσινὸ βαρβούρι μου κι ὀλόχρυσή μου βοῦπα,
κοδὸ νὰ στέκετ' ή φιλιὰ κι ὁ λόγος, ἀπὸ σου 'πα;
(κοδὸ = ἄραγε) Κρήτ. Συνών. γι α λ ί τ η ς 2, μ π ο υ-
ρ ο ὄ κ ι ο, σ κ α τ ζ ο γ ω π ί. 2) Μεταφ., ὑπόλειμμα σιγα-
ρέτου σύννηθ. : Μαζεύει γῶπες ἀποχάμον και τίς καπνίζει
'Αθῆν. Συνών. ἀ π ο τ σ ί γ α ρ ο, μ α ρ ί δ α, τ σ ι π ο ὄ ρ α.

γωπαδουλάκι τό, ἐνιαχ. γωπαουλάκι Κάμπ. (Μεσο-
χώρ.)

'Εκ τοῦ οὗς. γ ὠ π α κατὰ διπλοῦν ὑποκορ.

'Η μικρὰ γῶπα ἐνθ' ἄν. Συνών. βλ. εἰς λ. γ ω π α ρ έ λ ι.

γωπάκι τό, κοιν. γουπάκι Δονοῦς. Σῦρ. κ.ά. γουπάξ'
Προπ. (Πέραμ.) γουπάτθι Τῆν. ('Ιστέρν.) γουπ-πάτθι Κάμπ.
Κάσ. Κῶς Λέρ. Νίσυρ. κ.ά.

'Υποκορ. τοῦ οὗς. γ ὠ π α.

'Η μικρὰ γῶπα κοιν. : "Εχω πιάσει καὶ γωπάκια με τ'
ἀγκίστρι Πελοπν. (Γαργαλ.) Συνών. βλ. εἰς λ. γ ω π α-
ρ έ λ ι.

γωπάλι τό, ἐνιαχ. γουπάλι Κυκλ.

'Εκ τοῦ οὗς. γ ὠ π α διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ά λ ι.

Γ ω π ά κ ι, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γωπάρα ή πολλαχ. βωπάρα 'Ερεικ. γουπ-πάρα Κάσ.
Κῶς Νίσυρ. Σύμ. κ.ά. γουπάα Σαμοθρ.

Μεγεθ. τοῦ οὗς. γ ὠ π α διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά ρ α.

1) 'Η μεγάλη γῶπα πολλαχ. : "Επιασα και δυὸ βωπάρες
και τίς ἔβαλα 'ς τή 'στιὰ νὰ ψηθοῦνε ('στιὰ=ἐστία) 'Ερεικ.
Ξήβανα με τὰ δίχτυα σήμια γουπάις (ἀνέσυρα με τὰ δίχτυα
σήμερον μεγάλες γῶπες) Σαμοθρ. 2) Μεταφ., μεγάλον ὑπό-
λειμμα σιγαρέτου σύννηθ.

γωπαρέλα ή, Πελοπν. (Γαργαλ. Μεσσην. Πυλ. Τρι-
φυλ.) γουπαρέλα Στερελλ. (Μύτικ.) βωπαρέλ - φα 'Απουλ.
(Στερνατ.)

'Εκ τοῦ οὗς. γ ω π α ρ έ λ ι κατὰ τύπ. μεγεθ.

Μεγάλο γ ω π α ρ έ λ ι, τὸ ὅπ. βλ. ἐνθ' ἄν. : Σήμερα ἔφησα
γωπαρέλες και θά φάου με τὴν ψυχή μου Πελοπν. (Γαργαλ.)

γωπαρέλι τό, Πελοπν. (Γαργαλ. Πυλ. Τριφυλ. κ.ά.)
'Υποκορ. τοῦ οὗς. γ ω π ά ρ ι διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.
-έ λ ι.

Μικρὰ γῶπα ἐνθ' ἄν. : "Ερριξε ὁ Κουφοδημήτρης δυνα-
μίτη 'ς τὴ θάλασσα κ' ἔβγαλε πέντε ὀκάδες γωπαρέλια Πε-
λοπν. (Γαργαλ.) Συνών. γ ω π α δ ο υ λ ά κ ι, γ ω π ά κ ι,
γ ω π ά λ ι, γ ω π ά ρ ι, γ ω π ί 1, γ ω π ί δ ι, γ ω π ί-
τ σ α, γ ω π ί τ σ ι, γ ω π ο ὄ δ ι, γ ω π ο ὄ λ α, σ κ ά-
τ ζ ι κ α ς, σ κ α τ ζ ο γ ω π ί.

γωπάρι τό, ἐνιαχ.

'Υποκορ. τοῦ οὗς. γ ὠ π α διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά ρ ι.
Μικρὰ γῶπα ἐνιαχ. Συνών. εἰς λ. γ ω π α ρ έ λ ι.

γῶπαρος ὁ, πολλαχ. βῶπαρος 'Ερεικ. Κέρκ. Μαθράκ.
'Οθων. Παξ.

'Εκ τοῦ οὗς γ ὠ π α και τῆς παραγωγ. καταλ. -α ρ ο ς.

'Η μεγάλη γῶπα ἐνθ' ἄν. : "Επιακε ὁ Τάτσης τοῦ Μπουρ-
τουλή πέδε γῶπαρους με τὸ καλάμι (ἀγκίστρι, καθετή)
'Οθων.

γωπί τό, 'Ιθάκ. βωπί 'Αντίπαξ. 'Ερεικ. Κέρκ. Μαθράκ.
'Οθων. Παξ. γουπί 'Ανάφ. 'Ηράκλ. Λῆμν. Μῆλ. Πάτμ. Σάμ.
Σῦρ. γουπ-πί Κίμωλ. γουπ-πί Κουφονήσ. Κῶς Λέρ. Νί-
συρ. κ.ά.

'Υποκορ. τοῦ οὗς. γ ὠ π α.

1) Μικρὰ γῶπα ἐνθ' ἄν. : Πάρε κανέναγ - γουπ-πὶν νὰ
κάμωμεδ - δόλωμα Κῶς Δὲ σου πέρ' σσεψε ἕνα βωπί νὰ
μοὺ δώκης και μένα; 'Ερεικ. Χτυπᾷ ὁ ψαράς τὴ θάλασσα μ'
ἕνα ξύλο και τὰ γουπιὰ φοβισμένα τρυπώνουν 'ς τὸ δίχτυ
Πάτμ. Συνών. βλ. εἰς λ. γ ω π α ρ έ λ ι. 2) Τρόπος ἀλιείας
τῆς γῶπας Πάτμ.

γωπίδι τό, πολλαχ. βωπίδι 'Αντίπαξ. 'Ερεικ. Κέρκ.
Μαθράκ. 'Οθων. Παξ. γουπίδι Προπ. (Μαρμαρ.)

'Υποκορ. τοῦ οὗς. γ ὠ π α διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ί δ ι.

Μικρὰ γῶπα ἐνθ' ἄν. : Ρίχνανε τὰ φανὰ δίχτυα με τὴ
βάρκα και πιάνανε γουπίδια, διάφορα ψάρια (φανὰ = ἀραιὰ)
Προπ. (Μαρμαρ.) 'Αδὺς γιὰ βῶπα μεάλη τοῦ δῶκανε ὅλα
τὰ ἀποδιαλέουρα, καὶ βωπίδια κι ὅ,τι ἄλλο ἦτανε γιὰ τὰ
γατσίνια (ἀποδιαλέουρα = ἀποδιαλεγμένα, δευτέρως ποιό-
τητος, γατσίνια = γαττάκια) 'Ερεικ. Συνών. βλ. εἰς λ.
γ ω π α ρ έ λ ι.

γωπίτσα ή, πολλαχ. βωπίτσα 'Αντίπαξ. 'Ερεικ. Κέρκ.
Μαθράκ. 'Οθων. Παξ. γωπ-πίτσα Μεγίστ. κ.ά.

'Υποκορ. τοῦ οὗς. γ ὠ π α διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ί τ σ α.

Μικρὰ γῶπα ἐνθ' ἄν. : Βωπίτσα εἶχε αὐτὴ ή βουρλωτιά
και χάσαμε τὸ ἐξοδό μας (βουρλωτιά=ρῖψις δυναμίτιδος εἰς
τὴν θάλασσαν) 'Ερεικ. Συνών. βλ. εἰς λ. γ ω π α ρ έ λ ι.

γωπίτσι τό, ἐνιαχ. βωπίτσι 'Αντίπαξ. 'Ερεικ. Κέρκ.
Μαθράκ. 'Οθων. Παξ.

'Υποκορ. τοῦ οὗς. γ ὠ π α διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ί τ σ ι.

Μικρὰ γῶπα ἐνθ' ἄν. : Τὰ γωπίτσια πού 'φερες νὰ τὰ
δώκης 'ς τὰ γατσίνια (= γαττάκια) 'Ερεικ.

γωπόγονος ὁ, ἐνιαχ. γουπόγονος Σῦρ.

'Εκ τῶν οὗς. γ ὠ π α και γ ὀ ρ ο ς.

Αἱ πολὺ μικρὰ γῶπαι μετὰ τὴν ἐκκόλαψίν των ἐνθ' ἄν.

γωπόδιχτο τό, Κύθηρ. Σῦρ. βωπόδιχτο 'Ερεικ. Κέρκ.
Μαθράκ. 'Οθων. Παξ. γωπ-πόδιχτο Νίσυρ. Πάτμ. γου-
πόδιχτο 'Ανδρ. (Κόρθ.) Κύθν. Πάρ. (Νάουσ. κ.ά.) Σῦρ.
Ψαρ. γουπ-πόδιχτο 'Αστυπ. Δονοῦς. Κάλυμν. Κῶς Λέρ.
Σύμ. κ.ά. γουπ-πόδιχτο Κάμπ. Κάσ. γουπόδιχτου 'Αλόνν.
Θράκ. ('Ηρακλίτς.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ. Ψαρ. γουπό-
δεχτο Τῆν. ('Ιστέρν.)

